

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
NA LATA 2020 – 2022**

Lubaczów, styczeń 2020 r.

Spis treści:

I.	DIAGNOZA OBSZARU – STRUKTURA DEMOGRAFICZNA POWIATU	6
II.	FORMY WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI Z TERENU POWIATU LUBACZOWSKIEGO	9
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie.....	10
2.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Oleszycach.....	13
3.	Środowiskowe Domy Samopomocy z terenu powiatu	14
4.	Domy Pomocy Społecznej.....	15
5.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie	16
6.	Zespół Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie.....	17
7.	Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie	18
8.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lubaczowie	19
9.	Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie	20
10.	Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu	21
11.	Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu.....	27
III.	DOSTĘP DO ŚWIADCZEŃ, LECZENIA, OPIEKI I POTRZEB OSÓB, W TYM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI NA TERENIE POWIATU LUBACZOWSKIEGO	27
1.	Opieka medyczna w powiecie lubaczowskim	28
1.1.	Lecznictwo szpitalne	28
1.2.	Podstawowa opieka zdrowotna.....	29
1.3.	Zespoły Ratownictwa Medycznego stacjonujące w powiecie lubaczowskim.....	32
1.5.	Poradnie Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia.....	34
IV.	HARMONOGRAM ZADAŃ PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA POWIATU LUBACZOWSKIEGO NA LATA 2020-2022....	36
V.	PODSUMOWANIE	43
VI.	MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	44
	ZAŁĄCZNIK. Opieka medyczna świadczona z zakresu psychiatrii i leczenia uzależnień przez inne podmioty medyczne na rzecz pacjentów z terenu powiatu lubaczowskiego.	45

WPROWADZENIE

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022 został opracowany na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 458) w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, którego główne cele sformułowane zostały w następującym brzmieniu:

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Z kolei ustawa o ochronie zdrowia psychicznego nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane obowiązek zapewnienia ochrony zdrowia psychicznego. W działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć również stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Zgodnie z art. 2 wyżej wymienionej ustawy, ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

1. Promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.
2. Zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.
3. Kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) opisuje zdrowie psychiczne jako: *„stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”*.

Dla ludzi, zdrowie psychiczne jest kapitałem pozwalającym na realizowanie ich intelektualnego i emocjonalnego potencjału oraz znalezienie i odgrywanie swoich ról w życiu społecznym, w szkole i w pracy. W odniesieniu do społeczeństw, dobry stan zdrowia

psychicznego ludzi pozytywnie wpływa na ich dobrobyt, solidarność i sprawiedliwość społeczną. Natomiast zły stan zdrowia psychicznego to problemy ze zdrowiem psychicznym oraz napięcie, osłabione funkcjonowanie połączone z cierpieniem. W stanie tym pojawiają się objawy i rozpoznawalne zaburzenia psychiczne, takie jak schizofrenia i depresja. Zły stan zdrowia psychicznego jest źródłem przeróżnych kosztów, strat i obciążeń.

Zaburzenia psychiczne ciągle kojarzą się z izolacją, zamkniętym zakładem opieki, szpitalem psychiatrycznym, tymczasem osób cierpiących na różnego typu dolegliwości psychiczne jest w społeczeństwie coraz więcej. W dzisiejszych czasach zaburzenia psychiczne (takie jak nerwice, depresja) figurują na liście chorób cywilizacyjnych, dlatego tak istotna jest kwestia ochrony zdrowia psychicznego.

Na zaburzenia psychiczne w większym stopniu narażone są osoby bezdomne, żyjące w złych warunkach społeczno-ekonomicznych lub w biedzie, osoby niepełnosprawne, osoby pozostające pod wpływem stresów społecznych w związku ze zmianami społeczno-politycznymi i ekonomicznymi, rodziny i opiekunowie osób z zaburzeniami psychicznymi, osoby z przewlekłymi chorobami somatycznymi, a także osoby które przechodzą radykalne zmiany życiowe spowodowane np. utratą pracy, śmiercią kogoś bliskiego, rozwodem. Ludzie tacy mają trudności z integracją społeczną, jest im znacznie trudniej znaleźć pracę i dlatego częściej korzystają z zasiłków pomocy społecznej przez długi okres czasu. Obciążenie ekonomiczne i społeczne związane z grupami ryzyka jest znaczne i odnosi się między innymi do zwiększania się kosztów opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej, podwyższania się wskaźników przestępczości, rozwodów, a także wielu innych konsekwencji społecznych i ekonomicznych. W społeczeństwie nadal dominującym odczuciem wobec problemów zdrowia psychicznego jest lęk, przerażenie, bezradność i obojętność. Związane jest to z niewielką znajomością problemu oraz stereotypowym postrzeganiem osób dotkniętych chorobami psychicznymi. W świetle powyższego, istotnym jest budowanie oraz promowanie zintegrowanych systemów pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach których oferuje się pomoc medyczną, socjalną, edukacyjną i prawną.

Celem opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest przede wszystkim prawidłowe zdiagnozowanie sytuacji zdrowotnej mieszkańców naszego powiatu, przeprowadzenie analizy potrzeb i dostępności do każdego rodzaju świadczeń skierowanego do osób z zaburzeniami psychicznymi, a w efekcie końcowym ustalenie obszarów wymagających zmian, aktywizacji oraz podjęcia działań. Należy tu podkreślić, iż niezbędne są kampanie informacyjno-edukacyjne promujące zdrowie psychiczne, opierające się na aktywności środowiska medycznego, administracji publicznej, organizacji

pozarządowych oraz środków masowego przekazu. Najlepsze efekty takich działań osiąga się na poziomie lokalnym, gdyż najłatwiej jest tu dotrzeć do szerokiego spektrum odbiorców, przy jednoczesnym ukierunkowaniu działań na konkretne uwarunkowania i potrzeby danej społeczności. Służyć temu celowi ma właśnie Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Podstawę prawną programu stanowią:

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 511 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1878 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1172 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1373 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 z późn. zm.),
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r., poz. 458),
10. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenie usług rynku pracy (Dz. U. z 2014r., poz. 667),
11. Uchwała nr XIII/86/2016 Rady Powiatu w Lubaczowie z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020,

12. Uchwała nr XXVIII/237/2013 Rady Powiatu w Lubaczowie z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2013-2020.

I. DIAGNOZA OBSZARU – STRUKTURA DEMOGRAFICZNA POWIATU

Powiat lubaczowski położony jest we wschodniej części województwa podkarpackiego, zajmuje ok. 1 310 km². Jest częścią makroregionu południowo-wschodniej Polski. Jego siedzibą jest miasto Lubaczów. Powierzchnia powiatu stanowi 7,3% powierzchni województwa. Od wschodu graniczy z Ukrainą, od północy zaś z województwem lubelskim (powiaty: Tomaszów Lubelski i Biłgoraj), od południa i zachodu z powiatami jarosławskim i przeworskim. Powiat położony jest w obrębie makroregionów geograficznych: Kotliny Sandomierskiej i Roztocza. Strukturę administracyjną powiatu tworzy 8 gmin: Lubaczów – miasto, Lubaczów – gmina, Cieszanów, Oleszyce, Narol, Horyniec Zdrój, Stary Dzików i Wielkie Oczy. Charakterystyczne położenie powiatu, z dala od dużych aglomeracji miejskich i liczne bogactwa naturalne sprawiają, że klimat tej ziemi jest wyjątkowy i specyficzny, a okoliczne tereny nastawione są głównie na rolnictwo i turystykę.

Podstawowe dane na temat powiatu lubaczowskiego

L. p.	Wyszczególnienie	Wartość liczbowa	
1.	Powierzchnia	1 308 km ²	
2.	Ludność	56 086	
		K – 28 234	M – 27 852
3.	Ludność na 1 km ²	43	
4.	Liczba sołectw	82	
5.	Liczba miejscowości	93	

Źródło: dane GUS

W skład powiatu wchodzi 8 gmin: Gmina miejska: Lubaczów, Gminy miejsko-wiejskie: Cieszanów, Narol, Oleszyce, Gminy wiejskie: Horyniec – Zdrój, Lubaczów, Stary Dzików, Wielkie Oczy.

Struktura ludności wg płci (2015 r. – 2017 r.)

Wyszczególnienie	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Powiat lubaczowski	56 536	56 352	56 086	28 113	27 989	27 852	28 423	28 363	28 234
Gmina miejska Lubaczów	12 304	12 179	12 101	5 881	5 815	5 771	6 423	6 364	6 330
Gmina wiejska Lubaczów	9 156	9 178	9 195	4 604	4 620	4 630	4 552	4 558	4 565
Gmina Cieszanów	7 413	7 386	7 328	3 698	3 666	3 642	3 715	3 720	3 686
Gmina Oleszyce	6 418	6 425	6 423	3 215	3 208	3 205	3 203	3 217	3 218
Gmina Narol	8 209	8 208	8 134	4 226	4 241	4 217	3 983	3 967	3 917
Gmina Wielkie Oczy	3 857	3 865	3 852	1 902	1 905	1 899	1 955	1 960	1 953
Gmina Stary Dzików	4 334	4 281	4 268	2 177	2 146	2 124	2 157	2 135	2 144
Gmina Horyniec Zdrój	4 845	4 830	4 785	2 410	2388	2 364	2 435	2 442	2 421

Źródło: dane GUS

Zgodnie z danymi Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego powiat lubaczowski zamieszkuje 56 086 osób, w tym 28 234 kobiet. Największa liczba osób zamieszkuje Gminę Miejską Lubaczów, najmniejsza liczba mieszkańców zajmuje Gminę Wiejską Wielkie Oczy. Struktura płci ludności powiatu lubaczowskiego charakteryzuje się minimalną przewagą kobiet.

Wysokość przyrostu naturalnego z podziałem na gminy (2014 r. – 2017 r.)

L. p.	Wyszczególnienie	Przyrost naturalny			
		2014	2015	2016	2017
1.	Powiat lubaczowski	- 70	- 152	- 77	-50
2.	Gmina Miejska Lubaczów	- 1	10	1	1
3.	Gmina Wiejska Lubaczów	- 3	- 21	1	0
4.	Gmina Narol	- 58	- 46	- 20	- 30
5.	Gmina Cieszanów	- 5	- 17	- 9	- 10
6.	Gmina Oleszyce	6	- 9	- 1	9
7.	Gmina Wiejska Wielkie Oczy	- 3	- 22	1	- 2
8.	Gmina Wiejska Stary Dzików	- 6	- 25	- 33	10
9.	Gmina Wiejska Horyniec Zdrój	0	- 22	- 17	- 28

Źródło: dane GUS

Przyrost naturalny wpływa na wzrost, lub też spadek liczby ludności społeczeństwa. Takie wahania związane są z ruchem naturalnym (liczbą urodzenia i liczbą zgonów). Przyrost naturalny definiowany jest jako różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów. W przypadku gdy ta różnica jest mniejsza od zera przyrost naturalny określany jest jako ubytek naturalny. Przyrost naturalny to wartość bezwzględna wyrażająca liczbę osób.

Najistotniejszymi czynnikami wpływającymi na liczbę mieszkańców powiatu jest przyrost naturalny oraz poziom migracji społeczeństwa. Od kilku lat notuje się spadek przyrostu naturalnego. Wskaźnik wysokości przyrostu naturalnego dla całego Powiatu Lubaczowskiego przedstawia się bardzo negatywnie, od 2014 r. notuje się spadek praktycznie w każdej gminie, – najwyższy w 2015 r. – na poziomie -152, w tym w samej Gminie Narol na poziomie -46, a w roku 2014 -58.

Saldo migracji (2014 r. – 2017 r.)

L. p.	Wyszczególnienie	Przyrost naturalny			
		2014	2015	2016	2017
1.	Powiat lubaczowski	- 114	- 283	- 176	- 186
2.	Gmina Miejska Lubaczów	- 60	- 83	- 70	- 67
3.	Gmina Wiejska Lubaczów	- 3	7	1	24
4.	Gmina Narol	14	- 25	- 1	- 38
5.	Gmina Cieszanów	- 38	- 44	- 26	- 50
6.	Gmina Oleszyce	1	- 56	- 16	- 27
7.	Gmina Wiejska Wielkie Oczy	0	- 13	- 1	- 14
8.	Gmina Wiejska Stary Dzików	- 20	- 17	- 34	- 12
9.	Gmina Wiejska Horyniec Zdrój	- 8	- 52	- 29	- 2

Źródło: dane GUS

Od wielu lat obserwuje się ujemne saldo migracji, które jest konsekwencją przewagi rocznych odpływów ludności z Powiatu Lubaczowskiego nad wielkością napływów. Porównując dane z 2014 r. i z 2015 można zaobserwować, iż liczba ta się podwoiła. Z każdym rokiem saldo migracji rośnie, a najgorzej przedstawia się sytuacja w Gminie Miejskiej Lubaczów.

II. FORMY WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI Z TERENU POWIATU LUBACZOWSKIEGO

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, mówiąc o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- upośledzone umysłowo,
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba taka wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Osoby psychicznie chore cierpią na zaburzenia psychiczne charakteryzujące się zmianami w zakresie myślenia, świadomości, intelektu, woli, uczuć działania i innych czynników psychicznych, prowadzące do znacznych zaburzeń wpływających na zachowanie i funkcjonowanie emocjonalne, społeczne i poznawcze. Polega ono na nieodpowiedzialnych reakcjach emocjonalnych o różnej postaci i stopniu nasilenia, na zniekształceniach procesu rozumienia i komunikacji. Na ogół osoby psychicznie chore nie potrafią świadomie kierować swoim własnym losem, być samodzielne i niezależne od innych. Wiele z nich musi być izolowanych od społeczeństwa.

Formalnie choroby psychiczne podzielone zostały na:

- psychozy (np. schizofrenia, psychoza maniakalno-depresyjna),
- choroby uwarunkowane organicznie (np. otępienie, degeneracyjne choroby mózgu),
- nerwice (np. stany lękowe, obsesje),
- zaburzenia zachowania i osobowości.

Zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo bez względu na stopień upośledzenia organizuje się naukę i zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze w przedszkolach, szkołach, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, ośrodkach rehabilitacyjno-wychowawczych, w domach pomocy społecznej i podmiotach leczniczych, a także w domu rodzinnym.

Pierwszą i najważniejszą rzeczą jest rozróżnienie niepełnosprawności intelektualnej i choroby psychicznej, gdyż od tego zależy zróżnicowanie potrzeb i oczekiwań osób dotkniętych niepełnosprawnością. Niepełnosprawność intelektualna jest stanem, a nie chorobą, jest skutkiem nieprawidłowej budowy lub uszkodzenia mózgu w życiu płodowym,

w czasie porodu lub krótko po urodzeniu. Przy niepełnosprawności intelektualnej głębokiej występują sprzężenia z innymi niepełnosprawnościami lub chorobami.

Niepełnosprawność intelektualną charakteryzują dwa czynniki:

- 1) funkcjonowanie intelektualne poniżej średniego poziomu normy wiekowej,
- 2) wyraźne uszkodzenie zdolności przystosowania się do społeczeństwa.

Rozróżniamy 4 stopnie niepełnosprawności intelektualnej: lekką, umiarkowaną, znaczną i głęboką. Głównym problemem niepełnosprawności intelektualnej jest trudność w rozumieniu czy uczeniu się z wykorzystaniem myślenia logicznego, wyobraźni i pamięci.

Mocną stroną osób niepełnosprawnych intelektualnie są dobre emocje i możliwości w zakresie funkcjonowania społecznego. Dotyczy to zwłaszcza osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną głębszych stopni, uczą się z wykorzystaniem konkretów, praktycznej działalności, w powtarzalnych sytuacjach, we współpracy z innymi, w sprzyjającej atmosferze bezpieczeństwa, akceptacji i doświadczania sukcesów. Najlepszą szkołą dla nich jest udział w autentycznym życiu oraz kontaktach z rówieśnikami.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie

Głównym zadaniem PCPR jest opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W zakresie zadań Centrum zajmuje się również organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej. Istotną częścią działalności PCPR są również zadania związane z wykorzystaniem środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dzięki którym możliwa staje się szybka aktywizacja zawodowa i społeczna osób, które utraciły sprawność organizmu. Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej, a także rehabilitacji społecznej, które mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, instytucja świadczy wsparcie w postaci dofinansowania ze środków PFRON, terapii oraz wsparcia pedagogicznego osób i rodzin znajdujących się sytuacjach kryzysowych.

Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie w latach 2016 – 2018

Wyszczególnienie dofinansowanych zadań	Liczba osób		
	2016	2017	2018
Turnus rehabilitacyjny	46	40	45
Zakup przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego	223	365	356
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	27	29	19
Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	69	73	62

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie od dnia 1 września 2007 roku prowadzi bezpłatną wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych utworzoną ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach „Programu Ograniczania Skutków Niepełnosprawności”. W celu sprawnego działania wypożyczalni została zatrudniona osoba, która dokonuje wypożyczeń sprzętu i informuje o jego możliwościach technicznych oraz zasadach użytkowania.

Głównym zadaniem wypożyczalni jest ułatwienie dostępu osobom niesamodzielnym (które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność potrzebują opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego) do korzystania z bezpłatnego sprzętu rehabilitacyjnego, wspomagającego lub pielęgnacyjnego. W wypożyczalni można bezpłatnie wypożyczyć, m. in.: łóżka rehabilitacyjne, wózki standardowe, wózki aktywne i toaletowe, rotory, balkoniki, steppery, bieżnie rehabilitacyjne, orbitreki, materace rehabilitacyjne, wioślarze nadstawki sedesowe, tablice do ćwiczeń manualnych dłoni, kule, laski, koncentratory tlenu itp.

Wypożyczalnia rozwija się i co roku powiększa swoją ofertę. W pierwszych latach swojej działalności, tj. w 2008 roku na stanie wypożyczalni znajdowało się 197 szt. sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych, a w 2018 roku już 941 pozycji. W znacznym

stopniu zwiększyła się liczba osób wypożyczających. W 2008 roku z usług wypożyczalni skorzystało 73 osoby, a 2018 roku już 322 osoby.

Od 1 sierpnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku PCPR w Lubaczowie realizował projekt pn. „Rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych przy PCPR w Lubaczowie” w ramach RPO WP na lata 2014-2020 (Oś Priorytetowa VIII Integracja Społeczna. Działanie 8.3 Zwiększenie do usług społecznych i zdrowotnych). Celem projektu była „poprawa funkcjonowania w życiu codziennym 500 niesamodzielnymi mieszkańców powiatu lubaczowskiego poprzez zwiększenie im dostępu do korzystania z bezpłatnego sprzętu rehabilitacyjnego, wspomagającego i pielęgnacyjnego”. W ramach projektu z usług wypożyczalni skorzystało 506 osób niesamodzielnymi z terenu powiatu lubaczowskiego. Zakupiono 556 szt. sprzętu rehabilitacyjnego, wspomagającego i pielęgnacyjnego.

Obecnie od dnia 01.07.2019 r. do dnia 30.06.2021 r. realizowany jest kolejny projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich pn. „Zwiększenie oferty wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie”, w ramach którego wypożyczalnia zostanie wyposażona w brakujący sprzęt.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR

Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie realizuje Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020. Działalność Ośrodka skupia się na wypracowaniu skutecznych zasad współpracy pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się zapobieganiem przemocy w rodzinie. Głównym celem Ośrodka jest eliminacja zjawiska przemocy występującego w rodzinie, tj. znęcania się psychicznego i fizycznego oraz seksualnego wobec kobiet i dzieci z terenu powiatu lubaczowskiego. To również interwencja w losowych sytuacjach kryzysowych, polegająca na podjęciu odpowiednich działań zmierzających do udzielenia możliwie najszybciej profesjonalnej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, tj.

- złagodzenia objawów reakcji kryzysowej,
- przywrócenia równowagi psychicznej,
- zapobiegania przejściu ostrego kryzysu w stan chroniczny,
- przywrócenia samodzielnego radzenia sobie.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Lubaczowie realizuje następujące zadania:

- udzielanie porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych oraz socjalnych ofiarom przestępstw w tym przemocy w rodzinie, ich rodzinom oraz świadkom zdarzeń,
- pomoc w przygotowaniu pism - do policji, prokuratury, sądu oraz innych instytucji,
- kierowanie zgłaszających się osób do właściwych jednostek samorządowych, rządowych, pozarządowych i innych,
- pomoc członkom rodzin pozostających w trudnej sytuacji, nie będących jednak wynikiem przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań mających na celu zapobieganiu przemocy fizycznej i psychicznej,
- współpraca w zakresie kształtowania odpowiednich postaw obywatelskich, zapobieganiu patologiom społecznym oraz przestępczości przy współpracy odpowiednich służb,
- pomoc cudzoziemcom oraz ofiarom handlu ludźmi,
- współpraca z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pomocy osobom pokrzywdzonym, a także na rzecz osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie Programu Korekcyjno – Edukacyjnego Dla Sprawców Przemocy w Rodzinie.

2. Warsztat Terapii Zajęciowej w Oleszycach

Warsztat Terapii Zajęciowej im. św. Józefa, prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem” poprzez różne formy aktywności realizuje proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością, niezdolnych do podjęcia samodzielnej pracy oraz posiadających orzeczoną grupę niepełnosprawności wraz ze wskazaniem do uczestniczenia w WTZ

Warsztat Terapii Zajęciowej w Oleszycach obejmuje terapią zajęciową 55 uczestników posiadających aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. WTZ w Oleszycach jest placówką pobytu dziennego, czynną od poniedziałku do piątku w godz. 7.00 – 15.00. Terapia odbywa się w grupach w pracowniach terapeutycznych, tj.: ekologiczno-renowacyjnej, usługowo – pamiątkarskiej, ceramiki użytkowej, galanterii papieru, obróbki drewna, przygotowania do pracy, tkacko-krawieckiej, krawieckiej, porządkowo-gospodarczej, kulinarnej. Każdy z uczestników WTZ realizuje indywidualny

program rehabilitacji i terapii – tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonej dokumentacji, obserwacji, działań i zachowań w placówce oraz szczegółowej punktowej oceny. Program pracy uczestników oraz ich przynależność do grup zadaniowych zależy od stopnia ich indywidualnych kompetencji i możliwości zarówno w sferze edukacyjnej, jak i komunikacyjnej. Program realizowany jest w poszczególnych pracowniach według indywidualnych potrzeb. Dodatkowo prowadzona jest terapia psychologiczna, muzykoterapia oraz rehabilitacja ruchowa.

3. Środowiskowe Domy Samopomocy z terenu powiatu

Środowiskowy Dom Samopomocy w Lubaczowie jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Placówka świadczy usługi z zakresu terapii zajęciowej, treningów umiejętności społecznych oraz poradnictwa psychologicznego dla 29 osób niepełnosprawnych. Terapia prowadzona jest grupowo i indywidualnie w ramach pracowni kulinarnej, rękodzielniczej, plastycznej, technicznej i witrażu.

Poziom świadczonych form pomocy dostosowany jest do potrzeb i możliwości psychofizycznych uczestników. Celem placówki jest kształtowanie podstawowych umiejętności społecznych odpowiednio do potrzeb i możliwości uczestników, podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia, wszechstronne usprawnianie psychoruchowe, rozwijanie zainteresowań, poczucia własnej wartości i pewności siebie, dążenie do pełnej integracji ze środowiskiem lokalnym poprzez uczestnictwo w życiu społecznym, aktywizacja psychospołeczna, a także odciążanie rodziców od całodobowej opieki.

Praca ośrodka koncentruje się na zapewnieniu wsparcia osobom, które z powodu choroby psychicznej lub niepełnosprawności intelektualnej mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem oraz zaspokajaniu potrzeb bytowych, których samodzielnie nie są w stanie przezwyciężyć. Dzięki zajęciom w ŚDS podopieczni nabywają poczucie własnej wartości, pewności siebie, odwagi, bezpieczeństwa i sensu życia. Osiągają dobrą formę psychiczną, intelektualną i fizyczną. Rozwijają swą sprawność motoryczną i psychomotoryczną, gotowość i umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktu, porozumiewania się w formach werbalnych i alternatywnych oraz samodzielności w myśleniu, działaniu i wypowiedaniu się. Osiągają poprawę sprawności w funkcjonowaniu w życiu codziennym, w miejscu zamieszkania, w ośrodku, oraz w środowisku lokalnym.

Pracownicy ŚDS w trakcie prowadzonych zajęć, terapii i treningów rozwijają u podopiecznych różne zainteresowania i zdolności, kształtują prawidłowe nawyki prozdrowotne. Tym samym aktywizują ich życie oraz kształtują w nich umiejętności organizowania czasu wolnego. Ponadto na co dzień opiekują się nimi oraz wspierają w różnych sytuacjach życiowych, w tym w załatwianiu spraw urzędowych. Ułatwiają im również dostęp do kultury i rekreacji, wspierają w korzystaniu z opieki medycznej.

Na terenie powiatu lubaczowskiego funkcjonują jeszcze trzy Środowiskowe Domy Samopomocy: w Cieszanowie, Horyńcu Zdroju oraz w Lipsku, świadczące usługi w zakresie wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną.

4. Domy Pomocy Społecznej

Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Dom pomocy społecznej świadczy również usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących.

W powiecie lubaczowskim działają 3 Domy Pomocy Społecznej, tj.:

- Dom Pomocy Społecznej w Rudzie Różanieckiej przeznaczony dla mężczyzn przewlekłe psychicznie chorych, liczba miejsc statutowych: 230;
- Dom Pomocy Społecznej w Lubaczowie przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, liczba miejsc statutowych: 65, z tego:
  - 60 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
  - 5 miejsc dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.
- Dom Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, liczba miejsc statutowych: 70, z tego:
  - 67 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
  - 3 miejsca dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Placówki te zapewniają całodobową opiekę i pielęgnację dla 365 mieszkańców.

5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna pracuje na rzecz dzieci i młodzieży z powiatu lubaczowskiego, udziela także wsparcia rodzicom oraz nauczycielom. Zatrudnia specjalistów: psychologów, pedagogów, logopedów, doradców zawodowych, terapeutę uzależnień, oligofrenopedagogów, tyflop pedagoga, neurologopedę, surdologopedę, specjalistów do pracy z dzieckiem z autyzmem i Zespołem Aspergera.

Kompetencją zespołu orzekającego jest wydawanie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów z niepełnosprawnościami, zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz niedostosowanym społecznie, orzeczeń o potrzebie indywidualnego rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego dla uczniów, którym stan zdrowia znacznie utrudnia bądź uniemożliwia uczęszczanie do szkoły, orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. Poza działalnością zespołu orzekającego wydawane są również inne rodzaje opinii, m.in. o specyficznych trudnościach, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zindywidualizowanej ścieżce kształcenia.

W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej prowadzone są również specjalistyczne indywidualne badania diagnostyczne, badania przesiewowe wczesnego wykrywania wad słuchu i wzroku, pod kątem specyficznych trudności oraz badania przesiewowe logopedyczne. Badania odbywają się w specjalistycznych gabinetach lub z użyciem specjalistycznego sprzętu na terenie szkół. Dzieci i młodzież wymagające wsparcia terapeutycznego korzystają z pomocy specjalistów. Oprócz diagnozy i terapii specjaliści realizują wiele działań w szkołach i placówkach. Są to m.in. szkolenia nauczycieli, rodziców, spotkania warsztatowe, grupy wsparcia, działania interwencyjne, zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów, prelekcje oraz konsultacje.

Ilość wydanych informacji, opinii oraz orzeczeń przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Lubaczowie

L. p.	Zakres danych	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
1.	Ilość wydanych opinii o specyficznych trudnościach w uczeniu się	91	56	60	62
2.	Ilość wydanych opinii o dostosowaniu wymagań edukacyjnych z uwagi na zaburzenia i odchylenia rozwojowe	103	70	81	64
3.	Ilość wydanych informacji	-	-	48	35
4.	Ilość wydanych opinii o wynikach z badań	116	105	96	87
5.	Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego	135	99	118	125
6.	Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania	27	36	14	14
7.	Ilość wydanych orzeczeń z uwagi na niedostosowanie społeczne	5	1	5	45
8.	Ilość wydanych orzeczeń z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem	4	1	4	7

6. Zespół Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie

Zespół Placówek im. Jana Pawła II jest placówką o charakterze edukacyjno-wychowawczo-resocjalizacyjnym. W jej skład wchodzi ośrodki:

- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy (MOW) – przeznaczony dla młodzieży pochodzącej z całej Polski (chłopcy w wieku 13 – 18 lat), charakteryzującej się poważniejszymi zaburzeniami w funkcjonowaniu społecznym, wobec których sądy rodzinne wydały postanowienia o konieczności umieszczenia w placówce resocjalizacyjnej,

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy(SOSW) – zapewniający edukację, wychowanie i terapię dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej w przedziale wiekowym od 3 do 25 roku życia z terenu województwa podkarpackiego o różnym stopniu niepełnosprawności intelektualnej (umiarkowanej, znacznej i głębokiej) oraz z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi, począwszy od momentu wykrycia niepełnosprawności.

W obydwu ośrodkach funkcjonuje kilka różnorodnych szkół: oddziały przedszkolne z zajęciami wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka, szkoły podstawowe z oddziałami gimnazjalnymi, szkoła przysposabiająca do pracy oraz branżowa szkoła I stopnia. W sumie w Zespole Placówek im. Jana Pawła II w każdym roku szkolnym kształci się średnio 150 - 190 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Ze względu na różne rodzaje zaburzeń i niepełnosprawności szkoły oferują podopiecznym, na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, szeroki wachlarz zajęć wynikających z udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dostosowanych do indywidualnego rozwoju każdego ucznia, a więc: rewalidacyjnych, specjalistycznych (terapia psychologiczna, pedagogiczna, zajęcia logopedyczne, terapia EEG Biofeedback), terapeutycznych, rozwijających zainteresowania i uzdolnienia oraz rehabilitację ruchową i gimnastykę korekcyjną. Oprócz wymienionych stosowane są także terapie wspomagające: arteterapia, muzykoterapia, terapia z wykorzystaniem bębnów afrykańskich, piaskoterapia, choreoterapia, biblioterapia, dramoterapia, zajęcia ceramiczne, hortiterapia, terapia ręki, stymulacja rozwoju psychoruchowego i poznawczego.

Placówka posiada specjalistyczne pracownie: przedmiotowe, integracji sensorycznej, sala doświadczania świata, terapeutyczna, multimedialna, ceramiczna, siłownia, a także „sensoryczny plac zabaw” wyposażony w nowoczesny sprzęt oraz boisko wielofunkcyjne typu Orlik.

7. Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie

Powiatowy Urząd Pracy, którego jednym z głównych zadań jest aktywizacja lokalnego rynku pracy, stanowiąca część Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, zajmuje się aktywizacją zawodową osób bezrobotnych (w tym osób z orzeczeniem o niepełnosprawności) poprzez realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób

niepełnosprawnych, przy zastosowaniu odpowiednich usług i instrumentów rynku pracy finansowanych ze środków PFRON, Funduszu Pracy czy środków unijnych. Organizuje m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne oraz przyznaje dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Wszyscy klienci mogą skorzystać z usług poradnictwa zawodowego.

W latach 2016-2018 formami wsparcia aktywizacji zawodowej zostało objętych 12 osób z zaburzeniami psychicznymi, z tego:

- prace interwencyjne – 4 osoby,
- staż – 5 osób,
- dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, który ukończył 50 lat – 2 osoby,
- prace społecznie użyteczne – 1 osoba.

8. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lubaczowie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lubaczowie swoim działaniem obejmuje teren powiatu lubaczowskiego. Zadaniem służby sanitarno-epidemiologicznej jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne

w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Programy profilaktyczne realizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lubaczowie:

1. Profilaktyka palenia tytoniu:
  - „Czyste powietrze wokół nas” – dot. tematu ochrony dzieci przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego,

- „Nie pal przy mnie proszę” – poszerzenie informacji na temat zdrowia oraz wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą,
  - „Bieg po zdrowie” – zwiększenie wiedzy na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów,
  - „Znajdź właściwe rozwiązanie” – kształtowanie postaw asertywnych związanych z unikaniem czynnego i biernego palenia;
2. W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS:
- „Zawsze razem” – przekazanie wiedzy na temat chorób, unikanie zachowań ryzykownych, podejmowanie zdrowych wyborów życiowych,
  - „Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową” – przekazanie pełnej i rzetelnej informacji na temat sposobów ochrony przed zakażeniem;
3. Pozostałe programy:
- „ARS – czyli jak dbać o miłość” – pokazanie strat, jakie substancje psychoaktywne mogą spowodować w zakresie więzi między mężczyzną a kobietą, skutki zdrowotne dla potomstwa,
  - „Trzymaj formę” – edukacja w zakresie kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży,
  - „Podstępne WZW” – zachowania zdrowotne w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym,
  - „Znamie! Znam je?” – skuteczne metody zabezpieczania się przed groźnym nowotworem skóry, jakim jest czerniak,
  - „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” – zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralność na tę chorobę,
  - „Moje dziecko idzie do szkoły”- podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia.

9. Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie

Do zadań Policji należy inicjowanie oraz organizowanie działań, których celem jest zapobieganie zjawiskom kryminogennym, popełnianiu przestępstw i wykroczeń. Profilaktyka społeczna stanowi przedmiot zainteresowania różnych dziedzin nauki w tym: medycyny, prawa, socjologii, psychologii, pedagogiki. Profilaktyka stanowi działanie i zapobieganie

wykolejeniom, klęskom społecznym, min takim jak nierząd, przestępczość, bezdomność, analfabetyzm. Profilaktyka społeczna to nic innego jak zapobieganie niekorzystnym zjawiskom, które mogą pojawić się w wielu sferach życia, to zapobieganie zidentyfikowanym i przewidywanym zagrożeniom poprzez przedsięwzięcie działań w celu niedopuszczenia do negatywnie ocenianych przekształceń istniejącego stanu rzeczy.

Dane statystyczne dotyczące realizacji zadań przez Komendę Powiatową Policji

L. p.	Zakres danych	2016	2017	2018
1.	Czyny karalne z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	44	21	42
2.	Czyny karalne z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnione przez nieletnich	4	3	2
3.	Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”	59	52	48
4.	Sprawy przemocy domowej pod wpływem alkoholu	42	39	33
5.	Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej	79	67	70
6.	Liczba przekazanych spraw do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	41	80	85

10. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, realizującą zadania pomocy społecznej na szczeblu gminnym. Zasadniczą grupą zawodową realizującą zadania pomocy społecznej w obszarze budowania oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi są pracownicy socjalni, których codzienne zadania konfrontują z problemami różnych osób. Problemy te natomiast mają zarówno wymiar psychologiczny, prawny, pedagogiczny, medyczny.

Postawienie wszechstronnej, właściwej diagnozy warunkującej właściwe udzielenie wsparcia osobie z zaburzeniami psychicznymi wymaga od pracownika socjalnego elementarnej wiedzy z każdej z tych dziedzin. Zadaniem pomocy społecznej nie jest prowadzenie rehabilitacji leczniczej, fizykoterapii, zaopatrzenia ortopedycznego czy przekwalifikowania zawodowego, albowiem jest to zadanie innych służb i specjalistów, jednak należy w tym miejscu podkreślić, że pracownicy socjalni i inni pracownicy pomocy społecznej zaangażowani w bezpośrednią pracę z osobą z zaburzeniami psychicznymi, muszą

posiadać rozeznanie w zasadach prowadzenia każdej z wymienionych działalności, rozumieć ich logikę i powiązania oraz sposób w jaki mogą udzielić wsparcia zarówno takiej osobie, jak i członkom jej rodziny. Stąd konieczność zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi specjalistycznych usług opiekuńczych w środowisku – miejscu zamieszkania osoby wymagającej takiej pomocy. W ramach oferty ośrodka pomocy społecznej skierowanej do osób z zaburzeniami psychicznymi należy wymienić zorganizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 18 ust 1 pkt. 3 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane przez gminę. W każdej gminie są podejmowane także inne działania służące budowaniu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi ukierunkowane m.in. na współpracę z innymi instytucjami (w tym z służbą zdrowia, strażą miejską, policją, prokuraturą, sadami), organizacjami pozarządowymi, środowiskiem lokalnym, a także z rodzinami tych osób w zakresie terapii, jak też usprawniania funkcjonowania osoby chorej w środowisku.

Istotą pomocy społecznej, jest udzielanie takiego wsparcia osobom psychicznie chorym oraz ich rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, aktywność społeczną, skuteczną realizację ról społecznych, ale także szanse na rozwój. Innymi słowy – skutecznie pomóc, to działanie w ramach uprawnień poprzez udzielanie skutecznej pomocy przez usunięcie, lub ograniczenie dysfunkcji – „wyprowadzenie” z grupy ryzyka w każdym przypadku, kiedy jest to możliwe.

Przez specjalistyczne usługi opiekuńcze należy tutaj rozumieć usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi swoim zakresem obejmują takie obszary funkcjonowania, jak: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pielęgnację, rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu, pomoc mieszkaniową, zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć. W tym w szczególności: monitorowanie stanu psychicznego osoby zaburzonej psychicznie oraz wspieranie psychologiczno-terapeutyczne, motywowanie do aktywności, samoobsługi i podejmowania kontaktów

społecznych, motywowanie do korzystania z dostępnych form pomocy np. Środowiskowego Domu Samopomocy, oddziału leczenia dziennego, trenowanie umiejętności zadaniowych i interpersonalnych tj. kształtowanie właściwych relacji z sąsiadami i rodziną.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczone za pośrednictwem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje do wykonywania zawodu, w tym przez: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi, posiadające co najmniej półroczny staż pracy w szpitalu psychiatrycznym lub jednostce świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie powiatu lubaczowskiego funkcjonują: 1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 3 Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej oraz 4 Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.

Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, będącymi pod opieką OPS

L. p	MOPS/GOPS	2016	2017	2018
1.	MOPS Lubaczów	59	59	62
2.	MGOPS Cieszanów	89	98	99
3.	MGOPS Oleszyce	11	14	15
4.	MGOPS Narol	135	136	135
5.	GOPS Lubaczów	37	42	49
6.	GOPS Wielkie Oczy	33	39	43
7	GOPS Stary Dzików	35	28	28
8.	GOPS Horyniec Zdrój	8	9	8

Rodzaj oferowanej pomocy przez OPS

MOPS Lubaczów	2016	2017	2018
Zasilek pielęgnacyjny	399	383	424
Praca socjalna	11	11	11
Świadczenie pielęgnacyjne	35	35	48

Zasilek stały	8	10	9
Zasilek okresowy	6	6	7
Zasilek celowy	10	11	10
Dożywianie	22	19	18
Usługi opiekuńcze	26	27	31
Asystent rodziny	2	2	2
Zasilek rodzinny z dodatkami	51	51	47
MGOPS Cieszanów	2016	2017	2018
Zasilek pielęgnacyjny	38	45	43
Praca socjalna	1	3	1
Świadczenie pielęgnacyjne	6	6	4
Zasilek stały	5	4	7
Zasilek okresowy	5	4	7
Zasilek celowy	13	17	19
Dożywianie	13	9	9
Usługi opiekuńcze	-	-	-
Asystent rodziny	2	3	3
Zasilek rodzinny z dodatkami	6	7	6
MGOPS Oleszyce	2016	2017	2018
Zasilek pielęgnacyjny	3	5	6
Praca socjalna	2	2	2
Świadczenie pielęgnacyjne	-	-	-
Zasilek stały	1	2	1
Zasilek okresowy	4	4	4
Zasilek celowy	1	1	2
Dożywianie	-	-	-
Usługi opiekuńcze	-	-	-
Asystent rodziny	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	-	-	-

MGOPS Narol	2016	2017	2018
Zasilek pielęgnacyjny	108	108	106
Praca socjalna	26	28	25
Świadczenie pielęgnacyjne	-	-	-
Zasilek stały	11	11	14
Zasilek okresowy	4	5	4
Zasilek celowy	10	10	9
Dożywianie	-	-	-
Usługi opiekuńcze	2	2	2
Asystent rodziny	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	-	-	-
GOPS Lubaczów	2016	2017	2018
Zasilek pielęgnacyjny	8	10	11
Praca socjalna	4	5	7
Świadczenie pielęgnacyjne	5	7	7
Zasilek stały	7	7	8
Zasilek okresowy	2	2	4
Zasilek celowy	3	3	4
Dożywianie	1	1	1
Usługi opiekuńcze	-	-	-
Asystent rodziny	1	1	1
Zasilek rodzinny z dodatkami	6	6	6
GOPS Wielkie Oczy	2016	2017	2018
Zasilek pielęgnacyjny	20	22	25
Praca socjalna	6	8	8
Świadczenie pielęgnacyjne	-	-	-
Zasilek stały	2	2	1
Zasilek okresowy	1	1	1
Zasilek celowy	1	2	4

Dożywianie	2	3	2
Usługi opiekuńcze	-	-	-
Asystent rodziny	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	1	1	2
GOPS Stary Dzików	2016	2017	2018
Zasilek pielęgnacyjny	3	2	2
Praca socjalna	6	9	10
Świadczenie pielęgnacyjne	4	2	3
Zasilek stały	4	4	4
Zasilek okresowy	1	-	1
Zasilek celowy	11	5	5
Dożywianie	5	5	2
Usługi opiekuńcze	-	-	-
Asystent rodziny	-	-	-
Zasilek rodzinny z dodatkami	1	1	1
GOPS Horyniec Zdrój	2016	2017	2018
Zasilek pielęgnacyjny	1	1	1
Praca socjalna	8	9	8
Świadczenie pielęgnacyjne	-	-	-
Zasilek stały	3	3	3
Zasilek okresowy	1	1	1
Zasilek celowy	2	1	2
Dożywianie	1	1	1
Usługi opiekuńcze	3	3	3
Asystent rodziny	1	1	1
Zasilek rodzinny z dodatkami	4	4	4

Udzielanie pomocy w związku z zaburzeniami psychicznymi odnoszone jest zwyczajowo do świadczeń opieki zdrowotnej oraz działalności wyspecjalizowanych w tym zakresie podmiotów leczniczych. Tak postrzegana pomoc utożsamiana jest z leczeniem, jednak nie każda osoba z zaburzeniami psychicznymi tego wymaga. Często świadczenia zdrowotne udzielane takim osobom traktowane są jako ostateczność, nie bez znaczenia jest tu postawa samych zainteresowanych i ich bliskich, którzy nie dostrzegają problemu, próbują go bagatelizować albo ukrywać przed otoczeniem. Część osób cierpi na zaburzenia, które nie kwalifikują się do leczenia. Większość takich osób funkcjonuje w swoim środowisku samodzielnie lub pod opieką rodziny, niemniej zaburzenia psychiczne nierzadko są przyczyną powstawania trudnych sytuacji życiowych, których dana osoba nie jest w stanie przezwyciężyć.

11. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu realizuje na rzecz mieszkańców powiatu lubaczowskiego zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie wzoru oraz trybu wydawania i zwrotu kart parkingowych, od dnia 1 lipca 2014 r. wnioski w sprawie wydania karty parkingowej składane są do przewodniczącego powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Z kolei na mocy przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz.U. z 2016, poz. 2046 z późn. zm.), od dnia 1 sierpnia 2017 roku organem uprawnionym do wydania legitymacji jest powiatowy lub miejski zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, zaś podstawą wydania legitymacji jest wyłącznie ostatnie prawomocne orzeczenie o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności albo o wskazaniach do ulg i uprawnień. Wcześniej obydwie te zadania realizowane były przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

III. DOSTĘP DO ŚWIADCZEŃ, LECZENIA, OPIEKI I POTRZEB OSÓB, W TYM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI NA TERENIE POWIATU LUBACZOWSKIEGO

1. Opieka medyczna w powiecie lubaczowskim

1.1. Lecznictwo szpitalne

Dane kontaktowe podmiotu leczniczego:

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubaczowie

ul. Mickiewicza 168, 37-600 Lubaczów

tel: +48 (016) 632-81-00, fax: +48 (016) 6328110

e-mail: sekretariat@szpital.lubaczowski.com

Na terenie powiatu lubaczowskiego znajduje się jeden szpital Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubaczowie, który świadczy usługi zdrowotne na rzecz mieszkańców powiatu. W ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lubaczowskie funkcjonują następujące oddziały oraz poradnie.

1) Oddziały szpitalne:

- Oddział Chorób Wewnętrznych,
- Oddział Chirurgiczny Ogólny,
- Oddział Ginekologiczno – Położniczy,
- Oddział Pediatryczny,
- Oddział Rehabilitacyjny,
- Oddział Rehabilitacji Neurologicznej,
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- Oddział Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej,
- Oddział Neonatologiczny,
- Szpitalny Oddział Ratunkowy.

2) Poradnie:

- Poradnia Ginekologiczno – Położnicza,
- Poradnia Chirurgii Ogólnej,
- Poradnia Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej,
- Poradnia Rehabilitacyjna.

Od 1 października 2017 r. w związku z zakwalifikowaniem Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lubaczowie do sieci szpitali realizowane są w ww. podmiocie świadczenia w zakresie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Pacjenci mogą korzystać z ww. świadczeń w dni powszednie w godzinach od 18:00 do 8:00 rano dnia następnego, oraz całodobowo w dni ustawowo wolne od pracy.

Na dzień opracowywania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Lubaczowskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubaczowie nie świadczy żadnych usług medycznych związanych z szeroko rozumianym zdrowiem psychicznymi i leczeniem uzależnień.

Źródło: SP ZOZ w Lubaczowie.

1.2. Podstawowa opieka zdrowotna

Świadczenia Podstawowej Opieki Zdrowotnej udzielane są w dni powszednie od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. Na terenie powiatu lubaczowskiego ww. świadczenia realizowane są przez podmioty wskazane w poniższej tabeli.

Tabela 1. Podmioty podstawowej opieki zdrowotnej

1. DANE PODMIOTU LECZNICZEGO			
Zakład Opieki Zdrowotnej R-36 sp. z o.o. w Lubaczowie			
ul. M. Kopernika 14, 37-600 Lubaczów,			
Tel./fax: 16 632 34 10, e-mail: biuro@zozr36.pl			
ZAKRES PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI			
PLACÓWKA		ADRES	NUMER TELEFONU
Przychodnia w Lubaczowie	Rejonowa	ul. M. Kopernika 1 37-600 Lubaczów	16 632 35 12
Hospicjum Domowe Dla Dorosłych		ul. M. Kopernika 14 37-600 Lubaczów	kom. 669970486
Przychodnia w Oleszycach	Rejonowa	ul. Rynek 21 37-630 Oleszyce	16 631 50 14
Przychodnia w Cieszanowie	Rejonowa	ul. Rynek 27 37-611 Cieszanów	16 631 10 67
Punkt Zdrowia Opaka		Opaka 51 37-600 Lubaczów	16 632 21 74
Gminny Ośrodek Zdrowia Stary Dzików		ul. Kościuszki 77 37-632 Stary Dzików	16 631 80 13
Gminny Ośrodek Zdrowia Horyniec - Zdrój		ul. Sobieskiego 2 37-620 Horyniec - Zdrój	16 631 31 34
Gminny Ośrodek Zdrowia Wielkie Oczy		ul. Leśna 5 37-627 Wielkie Oczy	16 631 01 24
Wiejski Ośrodek Zdrowia Łukawiec		Łukawiec 77 37-626 Łukawiec	16 631 04 05
Punkt Zdrowia Krowica Sama		Krowica Sama 116/2 37-625 Krowica Sama	16 632 61 61
Wiejski Ośrodek Zdrowia Ruda Różaniecka		Ruda Różaniecka 52 37-613 Ruda Różaniecka	16 631 9601
Punkt Zdrowia Płazów		ul. Mickiewicza 24 37-614 Płazów	16 631 94 11
Punkt Zdrowia Narol		ul. Bohaterów Września	16 631 70 82

	1939 r. nr 16 37-610 Narol	
2. DANE PODMIOTU LECZNICZEGO		
Centrum Medyczne KORMED Sp. z o.o. sp. k. ul. Tadeusza Kościuszki 141/7, 37-600 Lubaczów Telefon: 16 632 03 10, 17 785 26 75, 17 785 26 74, Faks: 17 785 26 72		
ZAKRES PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI		
NAZWA	ADRES	NUMER TELEFONU
Podstawowa Opieka Zdrowotna, Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna	ul. Tadeusza Kościuszki 141/7, 37-600 Lubaczów	16 632 03 10 17 785 26 75 17 785 26 74 16 736 21 15
3. DANE PODMIOTU LECZNICZEGO		
NZOZ LUMED sp. z o.o., ul. Kościuszki 16, 37-600 Lubaczów		
ZAKRES PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI		
NAZWA	ADRES	NUMER TELEFONU
Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna, Opieka Psychiatryczna i Leczenie Uzależnień, Rehabilitacja Lecznicza, Pracownia USG.	ul. Kościuszki 16 37-600 Lubaczów	16 632 50 00
Podstawowa Opieka Zdrowotna, Świadczenia Pielęgniacyjne i Opiekuńcze, Opieka Paliatywna i Hospicyjna	ul. Kopernika 1 37-600 Lubaczów	16 632 21 81
Rehabilitacja Lecznicza	ul. Legionów 4 37-600 Lubaczów	16 632 38 45
Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna	ul. Mickiewicza 61 37-600 Lubaczów	16 632 23 74
Podstawowa Opieka Zdrowotna, Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna	ul. Szkolna 13 37-621 Basznia Dolna	16 632 71 21
Podstawowa Opieka Zdrowotna,	ul. Zielona 4c	16 631 55 64

Rehabilitacja Lecznicza	37-630 Oleszyce	
Podstawowa Opieka Zdrowotna, Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna, Rehabilitacja Lecznicza	ul. Kościuszki 72 37-632 Stary Dzików	16 631 80 10
4. DANE PODMIOTU LECZNICZEGO		
NZOZ Przychodnia Zdrowia w Narolu ul. Rynek 3, 37-610 Narol tel.: 16 63 17 013, email: nzoznarol@wp.pl		
ZAKRES PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI		
NAZWA	ADRES	NUMER TELEFONU
Podstawowa Opieka Zdrowotna, Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna	ul. Rynek 3, 37-610 Narol	16 63 17 013

Źródło: dane przesłane przez NZOZ-y działające na terenie powiatu lubaczowskiego.

1.3. Zespoły Ratownictwa Medycznego stacjonujące w powiecie lubaczowskim

Na mocy art. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1115 z późn. zm.), rejon dysponenta świadczeń w rodzaju ratownictwo medyczne został określony przez ustawodawcę jako tożsamy z rejonem operacyjnym dyspozytorni medycznej. W związku z powyższym od 1 kwietnia 2019 r. Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Przemyśle SP ZOZ przejęła odpowiedzialność za funkcjonowanie ratownictwa medycznego na obszarze powiatu lubaczowskiego.

Dane kontaktowe:

Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Przemyśle SP ZOZ

ul. Juliusza Słowackiego 85, 37-700 Przemyśl

tel. 16 736 03 70, fax 16 736 03 71, e-mail: sekretariat@wsprprzemysl.pl

Ilość karetok zabezpieczających m. Lubaczów i powiat lubaczowski – 4 w tym:

ZRM S - 1,

ZRM P – 3.

Miejsca stacjonowania:

ZRM S – ul. Mickiewicza 168, 37-600 Lubaczów,

ZRM P - ul. Mickiewicza 168, 37-600 Lubaczów,

ZRM P - Jędrzejówka 132, 37-610 Jędrzejówka,

ZRM P – ul. T. Kościuszki 86, 37-632 Stary Dzików.

Źródło: dane przesłane przez Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego w Przemyślu SP ZOZ.

1.4. Poradnie Zdrowia Psychicznego

Na terenie powiatu lubaczowskiego funkcjonują 2 Poradnie Zdrowia Psychicznego.

Tabela 2. Wykaz Poradni Zdrowia Psychicznego funkcjonujących na terenie powiatu lubaczowskiego

Poradnia	Nazwa podmiotu	Adres
Poradnia Zdrowia Psychicznego	Zakład Opieki Zdrowotnej R-36 sp. z o.o. w Lubaczowie	ul. M. Kopernika 1 37-600 Lubaczów,
	NZOZ LUMED sp. z o.o. w Lubaczowie	ul. Kościuszki 16, 37-600 Lubaczów

Źródło: dane przesłane przez NZOZ-y działające na terenie powiatu lubaczowskiego.

W strukturze Zakładu Opieki Zdrowotnej R-36 sp. z o.o. w Lubaczowie funkcjonuje w ramach umowy z POW NFZ Poradnia Zdrowia Psychicznego. W ww. poradni zatrudnionych jest 2 lekarzy psychiatrów oraz 1 psycholog. Porady w poradni udzielane są 3 razy w tygodniu w godzinach popołudniowych tj. poniedziałek i wtorek 14:45 – 20:00, czwartek 15:00 – 20:00. W Poradni Zdrowia Psychicznego możliwe jest również uzyskanie porad dla dzieci i młodzieży.

Tabela 3. Liczba udzielonych porad w ramach Poradni Zdrowia Psychicznego w Zakładzie Opieki Zdrowotnej R-36 sp. z o.o. w Lubaczowie.

Ilość udzielonych porad			
2016 r.	2017 r.	2018 r.	do 31.05.2019 r.
1929	1971	1883	750

Źródło: ZOZ R-36 sp. z o.o. w Lubaczowie.

W strukturze NZOZ LUMED Sp. z o.o. w Lubaczowie funkcjonuje w ramach umowy z NFZ z zakresu psychiatrycznej opieki zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego. Ww. poradni świadczeń zdrowotnych udziela 2 lekarzy specjalistów psychiatrów oraz 2 psychologów i 1 psychoterapeuta. Psychiatrzy udzielają porad 4 razy w tygodniu tj. wtorek 14:30 – 22:00, środa 15:30 – 22:00, piątek 15:30 – 22:00, sobota I, III 7:00 – 18:00, natomiast psychoterapeuta udziela porad 2 razy w tygodniu tj. piątek 13:00 – 22:00, sobota 7:00 – 20:00, a psycholog 5 razy w tygodniu tj. poniedziałek 13:00 - 20:30, wtorek 9:00 – 16:30, środa 14:30 – 22:00, czwartek 9:00 - 20:30, piątek 12:00- 16:25 i sobota 8:00 – 14:00.

W ramach poradni udzielane są również porady psychiatryczne dla dzieci i młodzieży.

Tabela 4. Liczba udzielonych porad w ramach Poradni Zdrowia Psychicznego w LUMED sp. z o.o. w Lubaczowie.

Ilość udzielonych porad			
2016 r.	2017 r.	2018 r.	do 31.10.2019 r.
4396	4527	4492	3822

Źródło: NZOZ LUMED sp. z o.o. w Lubaczowie.

1.5. Poradnie Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

Na terenie powiatu lubaczowskiego funkcjonuje 1 Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, która znajduje się w strukturze Zakładu Opieki Zdrowotnej R-36 sp. z o.o. w Lubaczowie, ul. M. Kopernika 1 i funkcjonuje w ramach umowy z POW NFZ. W ww. poradni zatrudnionych jest 1 lekarz psychiatra oraz 1 psycholog, specjalista terapii uzależnienia. Porady w poradni udzielane są w poniedziałki w godzinach 7:00 – 14:35

oraz 15:30 – 21:00, wtorki i środy w godzinach 11:00 - 18:35, w czwartki i piątki w godzinach 7:00 – 14:35.

Tabela 5. Liczba udzielonych porad w ramach Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Zakładzie Opieki Zdrowotnej R-36 sp. z o.o. w Lubaczowie.

Ilość udzielonych porad			
2016 r.	2017 r.	2018 r.	do 31.05.2019 r.
1275	2062	2000	610

Źródło: ZOZ R-36 sp. z o.o. w Lubaczowie.

Informację na temat opieki medycznej świadczonej z zakresu psychiatrii i leczenia uzależnień przez inne podmioty medyczne na rzecz pacjentów z terenu powiatu Lubaczowskiego stanowi załącznik do programu.

**IV. HARMONOGRAM ZADAŃ PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA POWIATU LUBACZOWSKIEGO
NA LATA 2020-2022**

Cel główny - Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej						
Lp.	Opis zadania	Forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący	Uwagi
1	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej	Opracowanie: <ul style="list-style-type: none"> • struktury informacyjnej o dostępnych formach pomocy w zakresie opieki psychiatrycznej • sposobu udostępniania przez różne kanały komunikacyjne do szerokich grup społeczeństwa, • sposobu aktualizowania informacji 	Starostwo Powiatowe we współpracy z jednostkami zajmującymi się ochroną zdrowia i wsparciem psychologicznym	2020 -2022	Materiał informacyjny, informacja na stronach internetowych oraz w mediach lokalnych, sporządzenie wykazu miejsc, w których można uzyskać aktualne informacje o pomocy	
2	Upowszechnianie w dostępnej formie informacji o formach wsparcia w zakresie opieki psychiatrycznej	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie strony internetowej/ zakładki prezentującej aktualne informacje dotyczące placówek 	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Zakłady Opieki Zdrowotnej	2020	Strony internetowe/zakładki tematyczne	

		<p>udzielających pomocy osobom z zaburzeniami zdrowia psychicznego podzielonej na kategorie wiekowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie informatora w formie tradycyjnej prezentującego główne adresy, numery telefonów oraz informacje dotyczące miejsc, gdzie można uzyskać pomoc 		2020	Informator	
3	Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie prawidłowego zachowania i stylu życia wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów promocji zdrowia psychicznego w szkołach i placówkach oświatowych • Włączanie treści tematycznych do programów wychowawczo – profilaktycznych • Prelekcje, wykłady i warsztaty dla nauczycieli i rodziców 	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, szkoły i placówki oświatowe	2020-2022	Wykaz działań umieszczany w corocznych sprawozdaniach z realizacji zadań oświatowych	

Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego						
Lp.	Opis zadania	Forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący	Uwagi
1	Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z placówkami zajmującymi się ochroną zdrowia psychicznego Rozwój istniejących placówek pomocy instytucjonalnej (DPS, ŚDS, Warsztaty Terapii Zajęciowej itp.) 	MOPS/GOPS-y, PCPR	2020-2022	Liczba zrealizowanych zadań na rzecz poprawy warunków podopiecznych korzystających z instytucjonalnego wsparcia	
2	Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi Koordynowanie współpracy w realizacji projektów służących poszerzeniu form pomocy osobom potrzebującym 	Starostwo Powiatowe	2020-2022	Wykaz projektów wspartych przez Starostwo Powiatowe oraz z innych źródeł finansowania	
3	Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej: <ul style="list-style-type: none"> dofinansowanie 	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Realizacja ciągła	Liczba zrealizowanych świadczeń	

	<p>psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie</p>	<p>uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży, • dofinansowanie w ramach pilotażowego 				
--	--	---	--	--	--	--

		programu „Aktywny samorząd”				
--	--	-----------------------------	--	--	--	--

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi						
Lp.	Opis zadania	Forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący	Uwagi
1	Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie i realizacja działań nakierowanych na wspieranie zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi Realizacja zadań w zakresie doradztwa zawodowego dostosowanego do potrzeb osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego 	<p>PUP</p> <p>PUP</p>	2020-2022	<p>Liczba osób wspartych w poradnictwie i szkoleniach</p> <p>Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego</p>	

2	Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	Opracowanie biuletynu w wersji elektronicznej prezentującego uwarunkowania zatrudniania osób z niepełnosprawnościami	PUP	2020	Biuletyn	
3	Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy	Monitorowanie potrzeb osób wymagających wsparcia z uwagi na problemy ze zdrowiem psychicznym	PUP	2020-2022	Liczba osób wspartych w zatrudnieniu	

Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy						
Lp.	Opis zadania	Forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący	Uwagi
1	Kontynuacja działania lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu	Cykliczne spotkania zespołu poświęcone omówieniu działań	Starostwo Powiatowe	Październik 2020, 2021, 2022	Liczba spotkań	

2	Przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej	Przygotowanie aktualizowanego corocznie przewodnika dla osób z zaburzeniami psychicznymi o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2021	Przewodnik	
---	--	---	--------------------------------------	------	------------	--

V. PODSUMOWANIE

Ochrona Zdrowia Psychicznego stanowi priorytetowe działanie określonych instytucji, jednak nie jest w stanie całkowicie przeciwdziałać zaburzeniom psychicznym. Wieloletnie doświadczenia w tym zakresie, związane z metodami leczenia, formami udzielania pomocy w obszarze placówek służby zdrowia, wskazują na konieczność ścisłej współpracy z instytucjami zapewniającymi wspomaganie w procesie edukacji (diagnoza i terapia) i pomocy społecznej oferowanej w środowisku lokalnym.

Promocja zdrowia psychicznego wymaga pozytywnego języka opisu zdrowia psychicznego, wymaga odwagi w przełamywaniu stereotypowego podejścia do zdrowia psychicznego ograniczonego do jego zaburzeń, objawów i chorób. Dlatego niezwykle istotne jest propagowanie pozytywnego rozumienia zagadnień zdrowia psychicznego. Niedostateczna wiedza lub nieadekwatne rozumienie problemu powoduje, że promocja zdrowia psychicznego kojarzona jest przede wszystkim z działaniami na rzecz osób cierpiących na choroby lub zaburzenia psychiczne.

W społeczeństwie panuje powszechne przekonanie, że choroba psychiczna jest czymś wstydlivym i wymaga ukrywania jej przed innymi ludźmi. Osoby z zaburzeniami psychicznymi czują się napiętnowane z tego powodu, co w rezultacie prowadzi do przemilczania, zaprzeczania albo ukrywania problemu. Sytuacja taka utrudnia udzielanie takim osobom właściwej pomocy we właściwym czasie. Przesłaniem Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest dążenie do sytuacji, w której osoba z zaburzeniami psychicznymi będzie czuła się pełnoprawnym członkiem społeczeństwa. Nadrzędnym celem jest zwrócenie szczególnej uwagi na prawa osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zapewnienie im wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb. Podejmowane działania pozwolą zapewnić takim osobom lepszy dostęp do świadczeń zdrowotnych oraz innych form opieki w środowisku lokalnym.

Na terenie Powiatu nie funkcjonują placówki świadczące usługi medyczne z zakresu zdrowia psychicznego i Powiat nie dysponuje odpowiednią bazą lokalową i środkami finansowymi na organizację w/w form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

VI. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację i wskazanych w Harmonogramie zadań POZP, jako jednostki odpowiedzialne.

Corocznie, w ramach monitoringu, Zespół koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Lubaczowskim na lata 2020-2022, dokona analizy realizacji Programu oraz przygotowuje i przedłoży wymagane sprawozdanie zewnętrzne.

W skład zespołu koordynującego realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020 – 2022 wchodzi:

Pan Mariusz Pieróg – Naczelnik Wydziału Oświaty i Spraw Społecznych w Starostwie Powiatowym w Lubaczowie,

1. Pani Małgorzata Jachyra-Mazepa Dyrektor Zespołu Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie,
2. Pani Beata Zadworna – p.o. Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie.

Koordinator Zespołu, Naczelnik Wydziału Oświaty i Spraw Społecznych – odpowiada za przedstawienie informacji z wykonania zadań Programu – Zarządowi Powiatu Lubaczowskiego i wymaganych sprawozdań jednostek zewnętrznych.

ZAŁĄCZNIK. Opieka medyczna świadczona z zakresu psychiatrii i leczenia uzależnień przez inne podmioty medyczne na rzecz pacjentów z terenu powiatu lubaczowskiego.

Na dzień opracowywania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022 z powodu braku specjalistycznej kadry medycznej na terenie powiatu nie ma placówki świadczącej stacjonarną opiekę zdrowotną z zakresu zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Niemniej jednak mieszkańcy powiatu lubaczowskiego korzystają z usług m.in. następujących podmiotów leczniczych tj.:

Tabela 6. Liczba pacjentów leczonych z powiatu lubaczowskiego w latach 2016, 2017, 2018 i do 31.05.2019 r. w Centrum Medycznym w Łąncucie sp. z o.o.

Zakres	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019 (do 31 maja)
Kliniczny Oddział Psychiatrii dla Dzieci i Młodzieży	2	3	3	4
Dzienny Oddział Psychiatrii dla Dzieci i Młodzieży	0	0	0	0
Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży	6	9	2	0

Źródło: Centrum Medyczne w Łąncucie sp. z o.o.

Tabela 7. Zestawienie liczby hospitalizacji / wizyt pacjentów z powiatu lubaczowskiego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Leżajsku

Nazwa oddziału / poradni	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019 (do 31 maja)
Oddział Psychiatryczny	7	9	10	7
Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynenckich	39	39	35	16
Poradnia Zdrowia Psychicznego (porady udzielane przez lekarzy i psychologów)	42	52	54	19
Poradnia Terapii Uzależnień	59	4	80	22

i Współzależnienia				
Poradnia dla Osób z Autyzmem Dziecięcym	0	44	161	115

Źródło: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Leżajsku

Tabela 8. Liczba pacjentów z powiatu lubaczowskiego hospitalizowanych na oddziałach szpitalnych oraz w poradniach Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Jarosławiu.

Rok Oddział	2016	2017	2018	2019 (do 31 maja)
Oddział Psychiatryczny I	37	45	69	38
Oddział Psychiatryczny II	52	61	53	0
Oddział Psychiatryczny III	53	61	79	33
Oddział Psychiatrii Sądowej o Podstawowym Zabezpieczeniu z Pododdziałem Psychiatrii Ogólnej	14	4	16	12
Oddział Psychogeriatryczny	22	24	28	8
Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	40	44	50	27
Oddział Rehabilitacji Psychiatrycznej	9	8	9	4
Oddział Dzienny Psychiatryczny	2	2	3	2
Oddział Psychiatrii Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu	2	2	1	1
Poradnia Leczenia Uzależnień	3	1	0	1
Poradnia Zdrowia Psychicznego	222	216	215	190

Źródło: Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Jarosławiu.

Tabela 10. Liczba pacjentów z powiatu lubaczowskiego hospitalizowanych na oddziałach szpitalnych Wojewódzkiego Podkarpackiego Szpitala Psychiatrycznego im. prof. Eugeniusza Brzezickiego w Żurawicy.

Oddział \ Rok	2016	2017	2018	2019 (do 31 maja)
Oddział Psychiatryczny Ogólny Nr I	4	7	7	2
Oddział Psychiatryczny Ogólny Nr 2	7	5	4	1
Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjny	34	27	34	8
Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	35	35	41	9
Oddział Psychogeriatryczny	0	0	0	1

Źródło: Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny im. prof. Eugeniusza Brzezickiego w Żurawicy.

Tabela 11. Zestawienie liczby pacjentów z powiatu lubaczowskiego w Wojewódzkim Podkarpackim Szpitalu Psychiatrycznym im. prof. Eugeniusza Brzezickiego w Żurawicy.

	Oddział \ Rok	2016	2017	2018	2019 (do 31 maja)
Poza szpitalna Opieka Specjalistyczna	Oddział Dzienny Psychiatryczny	0	0	0	0
	Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	0	0	0	0
	Oddział Dzienny dla Osób z Autyzmem Dziecięcym	0	0	0	0
Przychodnia Specjalistyczna	Poradnia Zdrowia Psychicznego	3	3	3	4
	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	2	2	1	0
	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży	6	9	8	4
	Poradnia Terapii Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży	0	0	0	0
	Poradnia dla Osób z Autyzmem Dziecięcym	0	0	9	4

Źródło: Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny im. prof. Eugeniusza Brzezickiego
w Żurawicy.